

Toelichting provinciaal standpunt over inzet van voorjaarsvallen (spring traps) Aziatische hoornaar – Limburg¹

Inleiding

Selectieve (voorjaars)vallen worden onterecht steeds vaker gepresenteerd als effectieve beheermethode. (Mede)overheden worden benaderd om de grootschalige inzet hiervan te financieren. Zowel het beleidsadvies van EIS² als de beleidsnotitie van de Wespenstichting³ ontraden het op grote schaal inzetten van voorjaarsvallen om koninginnen weg te vangen. Provincie Limburg volgt dit beleidsadvies om de hieronder genoemde redenen.

Provinciaal beleid

Limburgse situatie

- Het tijdig opsporen van alle nesten is onmogelijk gebleken en het bestrijden van alle gevonden nesten is daarom onvoldoende om uitbreiding van de Aziatische hoornaar te verhinderen.
- De Aziatische hoornaar is inmiddels wijdverspreid in Limburg en zal blijvend deel uitmaken van onze natuur.
- De focus is verschoven naar het beperken van negatieve effecten in plaats van uitroeiing: impactmitigatie.
- Beheer en monitoring zijn een gedeelde verantwoordelijkheid van provincie, gemeenten, terreinbeheerders en perceeleeigenaren. Elke belanghebbende maakt hierin een eigen afweging over de mate van inzet.
- De provincie streeft enkel nog naar verwijdering van geprioriteerde nesten waar dit strikt noodzakelijk is voor provinciale natuuropgaven.
- Doelstelling: een duurzaam en veilig samenleven met de Aziatische hoornaar, met zo min mogelijk impact op inheemse soorten.

Inzet van voorjaarsvallen wordt ontraden in het provinciale beleid

Binnen deze context past de inzet van voorjaarsvallen (spring traps) om koninginnen weg te vangen niet bij de Limburgse situatie. De provincie raadt deze methode expliciet af, gelet op het ontbreken van wetenschappelijke onderbouwing voor de effectiviteit en selectiviteit ervan, en vanwege de potentiële nadelen bij de (grootschalige) inzet door burgers:

“De provincie is geen voorstander van het ondersteunen van de inzet van lentevallen voor koninginnen vanwege het ontbreken van voldoende onderbouwing voor de effectiviteit en selectiviteit en de potentiële nadelen ervan bij de inzet door burgers”.⁴

Toelichting provinciale standpunt

Effectiviteit niet aangetoond

- Elke gevangen en gedode koningin betekent niet dat een nieuw nest is voorkomen. Jonge koninginnen hebben een kleine overlevingskans in het voorjaar. Er vindt ook competitie plaats tussen koninginnen.

¹ Versie februari 2026

² <https://kenniscentruminsecten.nl/publicaties/hoe-verder-met-de-aziatische-hoornaar-beleidsadvies/>

³ <https://wespenstichting.nl/beleidsnotitie-aziatische-hoornaar/>

⁴ Document Limburg - Mededeling portefeuillehouder inzake Beleidsevaluatie en beleidswijziging Aziatische hoornaar, brief gedeputeerde Faassen van 27-5-2025 (GS DOC-00782796) - iBabs Publieksporaal

- Het is niet bewezen dat het vangen van koninginnen door burgers zorgt voor een significante beperking van de verspreiding van de Aziatische hoornaar.
- Voorjaarsvallen hebben geen invloed op nestlocaties van niet-gevangen koninginnen en voorkomen dus niet dat nesten op risicolocaties worden gebouwd.
- Het gebruik van deze methode kan het onterechte beeld scheppen van een doeltreffende aanpak, terwijl het weinig bijdraagt en gepaard gaat met onnodige kosten en potentiële risico's (zie hieronder).

Beperkte selectiviteit, onjuiste inzet en risico op bijvangst

- Er is een breed scala aan vallen op de markt, waarvan de mate van selectiviteit aanzienlijk verschilt en vaak onvoldoende (wetenschappelijk) aangetoond is. Regie op kwaliteit en verantwoord gebruik ontbreekt nog.
- De inzet van niet- of beperkt selectieve vallen is moeilijk te reguleren; bijvangst van andere insecten (waaronder wilde bijen en bestuivers) is groot wanneer een val onvoldoende selectief is en leidt tot nadelige gevolgen voor de biodiversiteit.
- Vallen moeten correct geplaatst worden, frequent gecontroleerd worden, en weer tijdig uit het veld gehaald worden, maar dit gebeurt in de praktijk vaak niet of onvoldoende zorgvuldig, waardoor de impact op andere insecten verder toeneemt.

Onnodige stimulering van insectenvangst en risico op aanwakkeren van angst voor stekende insecten

- Leken kunnen niet altijd betrouwbaar onderscheid maken tussen de Aziatische hoornaar en andere (inheemse) soorten hoornaars of wespen.
- Er is geen sturing mogelijk op de wijze van doden van koninginnen en welke middelen en/of methoden hiervoor worden ingezet. Dit kan ongewenste ecologische neveneffecten hebben.
- Het is belangrijk te vermijden dat een hetze ("jacht") tegen hoornaars of andere (inheemse) insecten ontstaat. Dit kan het draagvlak voor en het verantwoord gedrag rond het beheer van invasieve soorten ondermijnen.
- De provincie wil het vangen en doden van insecten in het algemeen niet stimuleren: het actief wegvangen van insecten is in strijd met het streven om biodiversiteitsverlies tegen te gaan.
- Het aanmoedigen van het op grote schaal inzetten en verspreiden van vallen kan er toe leiden dat zonder toestemming op terreinen van derden (zoals natuurgebieden en in de openbare ruimte) vallen worden geplaatst. Daarnaast wordt ook gezien dat deze vallen niet (of niet tijdig) worden verwijderd.

Risico volksgezondheid

- Het uitdelen van vallen aan burgers om overlast of steekincidenten van Aziatische hoornaars te verminderen is een schijnoplossing: de inzet van voorjaarsvallen heeft geen aantoonbaar effect op het aantal steken, omdat deze methode de aanwezigheid van nesten op risicolocaties niet voorkomt. Integendeel, het vangen van individuele hoornaars vergroot mogelijk zelfs het risico op direct contact en dus op steekincidenten, zeker wanneer burgers zonder voldoende kennis of bescherming zelf met hoornaars aan de slag gaan.
- Vanwege steekgevaar en mogelijke complicaties bij allergieën is het algemene advies om individuele Aziatische hoornaars niet zelf te vangen. Het uitdelen van vallen past niet in die lijn.

Alternatief: inzet op adaptatie

Alternatieven en omgang met de soort centraal zetten

Gelet op de beperkte impact van vallen is het effectiever om in te zetten op robuuste natuur, het ondersteunen van imkers met beproefde kastenbeschermingsmethoden en kennisdeling over het verantwoord omgaan met de aanwezigheid van de Aziatische hoornaar.

Eigen afwegingsruimte voor andere partijen

Omdat bij de beheersopgaven van de Aziatische hoornaar sprake is van een gedeelde verantwoordelijkheid, hebben andere partijen de ruimte om – binnen de wettelijke kaders – zelf een afweging te maken over de prioritering en de inzet van methoden en middelen. Indien zij hiertoe overgaan, kunnen zij daarbij best randvoorwaarden stellen die tegemoetkomen aan bovengenoemde bezwaren.

Samenvattend

De provincie Limburg ondersteunt de grootschalige inzet van voorjaarsvallen niet, omdat deze aanpak het risico geeft op ecologische schade, onnodige insectenvangst en verwarring bij leken – terwijl het resultaat aantoonbaar gering is. De voorkeur gaat uit naar alternatieven die bijdragen aan versterking van natuur en biodiversiteit.